

Anna Cudowska-Sojko

Proces globalizacji a bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce

---

Ekonomiczne Problemy Usług nr 97, 313-324

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Anna Cudowska-Sojko

Uniwersytet w Białymstoku

PROCES GLOBALIZACJI A BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE W POLSCE

Wprowadzenie

Pod koniec XX wieku gospodarka światowa została połączona siecią powiązań handlowych i inwestycyjnych, w procesie tym ważną rolę odgrywają bezpośrednio inwestycje zagraniczne (BIZ)¹. Inwestycje zagraniczne napływające do danego kraju umożliwiają bowiem włączenie w globalny system ekonomiczny, a ponadto kapitał zagraniczny wpływa przez transfer wiedzy i kapitału na innowacyjność kraju goszczącego. Celem artykułu jest przybliżenie roli BIZ w procesie globalizacji ze szczególnym uwzględnieniem procesów innowacyjnych zachodzących w polskiej gospodarce.

1. Przyczyny procesu globalizacji

W literaturze nie ma jednoznacznej, ogólnie obowiązującej definicji globalizacji². Jest to termin dość nowy, jako że do powszechnego użycia wszedł w połowie lat 80. XX wieku i był rozumiany jako głębokie przeobrażenia w gospodarce światowej, będące wynikiem liberalizacji stosunków gospodarczych, internacjonalizacji kapitału, rewolucji informatycznej i wzrostu znaczenia międzynarodowych

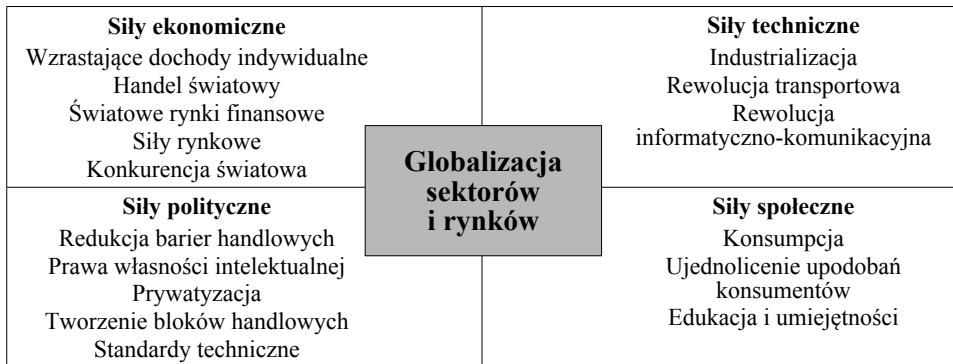
---

¹ J. Rosa, *Rola G-20 w procesach globalizacji ekonomicznej*, w: S.I. Bukowski, *Globalizacja i integracja regionalna a wzrost gospodarczy*, CeDeWu, Warszawa 2010, s. 45.

² E. Jasińska, *Globalizacja – ewolucja i skutki gospodarcze*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 507, Szczecin 2008, s. 115.

korporacji³. Globalizacja to proces prowadzący do coraz większej współzależności i integracji państw, społeczeństw, gospodarek i kultur⁴. Prowadzi on do tworzenia światowego społeczeństwa, zanikania kategorii państwa narodowego oraz wzrostu znaczenia organizacji międzynarodowych. Według A. Zaorskiej, jest to proces długofalowy związany z integrowaniem działalności na poziomie gospodarek, przemysłu/sektorów oraz przedsiębiorstw ponad granicami państw dzięki rozszerzaniu, pogłębianiu i intensyfikowaniu różnego rodzaju powiązań (handlowych, inwestycyjnych, kooperacyjnych, informacyjnych), co prowadzi do tworzenia się współzależnego systemu ekonomicznego na skalę światową, czyli do globalnej gospodarki⁵.

Globalizacja to nie tylko zjawisko o charakterze gospodarczym, lecz mające wiele aspektów, ponieważ oprócz gospodarki dotyczy kwestii politycznych, społecznych, kulturowych, naukowych, prawnych i wielu innych. Czynnikiem, które wpłynęły na przyspieszenie procesu globalizacji, było pojawienie się gospodarki opartej na wiedzy, wykorzystywanie na szeroką skalę sieci internetowej oraz rozwój organizacji międzynarodowych mających wpływ na funkcjonowanie państw i rozwój organizacji pozarządowych⁶.

Rysunek 1. Siły oddziałujące na proces globalizacji

Źródło: G. Stonehouse, J. Hamill, D. Campbell, T. Purdie, *Globalizacja*, Felberg SJA, Warszawa 2001, s. 25.

³ R. Orłowska, K. Żołądkiewicz, *Globalizacja i regionalizacja w gospodarce światowej*, PWE, Warszawa 2012, s. 18.

⁴ M. Kempny, *Globalizacja*, w: *Encyklopedia socjologii*, Oficyna Naukowa, Warszawa 1998, s. 124

⁵ A. Zorska, *Korporacje transnarodowe*, PWE, Warszawa 2007, s. 17.

⁶ B. Ostrowska, *Globalizacja światowej gospodarki a trendy we współczesnej turystyce*, w: M. Lasoń, *Gospodarka światowa w dobie globalizacji*, KTE, Kraków 2011, s. 48.

U podstaw globalizacji ekonomicznej leżą dwie kwestie:

- postęp techniczny prowadzący do spadku kosztów komunikowania się i transportu,
- liberalizacja przepływów towarów, usług, kapitału i pracy.

Globalizacja wykracza poza zjawiska typowo ekonomiczne. Do jej cech można zaliczyć kompresję czasu i przestrzeni, dialektyczny charakter, wielowymiarowość, złożoność i wielowątkowość, integrowanie, międzynarodową współzależność, związek z postępowaniem nauki, techniki i organizacji oraz wielopoziomowość⁷. Cechy współczesnej globalizacji są zatem następujące⁸:

- gwałtowne kurczenie się świata – świat staje się „globalną wioską”,
- powstanie globalnego rynku finansowego,
- gwałtowny wzrost przepływów bezpośrednich inwestycji zagranicznych,
- zdominowanie gospodarki globalnej przez korporacje transnarodowe,
- zinstytucjonalizowanie wielu sfer życia, w tym działalności gospodarczej.

Do jakościowych cech globalizacji zalicza się⁹:

- kompleksowość,
- intensyfikację świadomości o świecie jako całości i związaną z tym odpowiedzialność,
- redefinicję znaczenia państwa,
- powstanie globalnej gospodarki opartej na wiedzy, wykształcenie się czwartego – informacyjnego – sektora gospodarki.

Przyczyny globalizacji można podzielić na ekonomiczne, polityczne i społeczne¹⁰ bądź na zewnętrzne i wewnętrzne¹¹. Wewnętrzne są związane z wolą polityczną państw narodowych, ich świadomą decyzją – w tym świetle globalizacja jest konsekwencją rozwoju stosunków międzynarodowych lub procesu postępującej internacjonalizacji. Przyczyny zewnętrzne wiążą się z dynamiką rynku światowego, rozwojem nowych technologii umożliwiających rozbudowę globalnych

⁷ A. Zorska, *Ku globalizacji?*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998, s. 16–17.

⁸ R. Orłowska, K. Żołądkiewicz, dz.cyt., s. 25.

⁹ S. Flejtarski, P.T. Wahl, *Ekonomia globalna*, Difin, Warszawa 2003, s. 24.

¹⁰ A. Lubbe, *Globalizacja i regionalizacja we współczesnej gospodarce światowej*, w: A. Bąkiewicz, U. Żuławski, *Rozwój w dobie globalizacji*, PWE, Warszawa 2010, s. 42.

¹¹ M. Mielus, *Dylematy globalizacji w XXI wieku*, w: D. Fatuła, *Przyczyny i skutki kryzysu w ujęciu makro- i mikroekonomicznym*, WEiZ Krakowskiej Akademii im. A.F. Modrzewskiego, Kraków 2009, s. 45.

sieci produkcji oraz rewolucją w komunikowaniu się, polegającą na przejściu od społeczeństwa przemysłowego do społeczeństwa informacji wiedzy.

Według większości opracowań na temat zagadnień globalizacji, otwartość gospodarcza przynosi w skali świata oczywiste korzyści. Zintegrowane rynki światowe ułatwiają optymalną alokację czynników produkcji¹², lecz proces globalizacji ma również wady. Globalizacja sama w sobie nie jest ani czymś dobrym, ani złym. W tabeli 1 przedstawiono jedno i drugie¹³.

Tabela 1

Wady i zalety procesu globalizacji

Skutki pozytywne	Skutki negatywne
Globalizacja ekonomiczna, osiągnięta dzięki usunięciu barier wolnego handlu towarami i kapitałem, promuje konkurencję i efektywność; zwiększa liczbę miejsc pracy; podwyższa jakość towarów i usług	Globalizacja odpowiada za zdeformowany rozwój społeczeństwa
Globalizacja jest nośnikiem rozwoju nowych technologii i przyciąga inwestorów	Globalizacja oznacza erozję społeczeństw obywatelskich oraz utrudnianie procesów demokratyzacji i redemokratyzacji
Globalizacja umożliwia rozwój wszystkim, ponieważ nowe technologie wymagają wiedzy i kompetencji, co wiąże się z lepszym wykształceniem	Globalizacja doprowadza do ruiny państwo narodowe
–	Globalizacja odpowiada za destabilizację polityczną na świecie, prowokowanie fundamentalizmów i sprzyjanie niekontrolowanym procesom transnarodowym o charakterze patologicznym (korupcja, zorganizowana przestępczość)

Źródło: M. Mielus, dz.cyt., s. 48.

Można przytoczyć więcej argumentów za i przeciw globalizacji, ale zarówno przeciwnicy jak i zwolennicy są zgodni w jednym, uważają bowiem, że nie można zatrzymać tego procesu¹⁴.

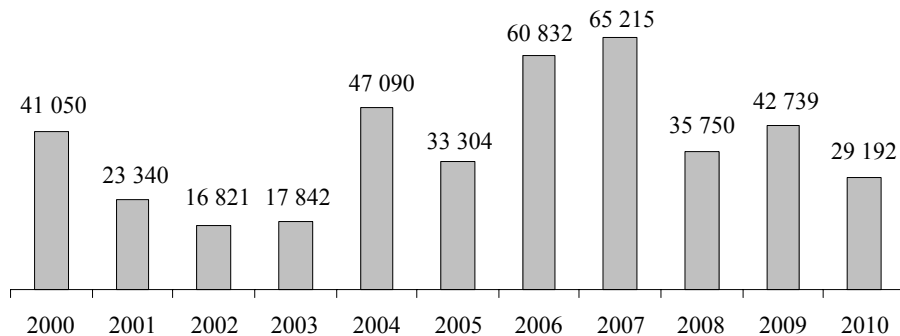
¹² V.K. Aggarwal, C. Dupont, *Współpraca i koordynacja w globalnej ekonomii politycznej*, w: J. Ravenhill, *Globalna ekonomia polityczna*, WUJ, Kraków 2011, s. 85; J. Kulig, *Meandry globalizacji XXI wieku*, VIZJA, Warszawa 2010, s. 53.

¹³ J.E. Stiglitz, *Globalizacja*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004, s. 35.

¹⁴ M. Megier, *Globalizacja biedy czy globalizacja dostatku?*, Politechnika Koszalińska, Koszalin 2010, s. 45.

2. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne – ujęcie teoretyczne

Pojęcie BIZ może być definiowane w zależności od potrzeb i poziomu analizy¹⁵. Na poziomie makroekonomicznym BIZ stanowią jedną z form przepływu kapitału w skali międzynarodowej, wchodzącą w skład struktury bilansu płatniczego. Na poziomie mikroekonomicznym uwagę koncentruje się na przedsiębiorstwie dokonującym inwestycji. W tym przypadku BIZ są interpretowane jako podjęcie od podstaw samodzielnych działań za granicą bądź przejmowanie kierownictwa istniejącego przedsiębiorstwa¹⁶. Są szczególną formą zaangażowania kapitałowego podejmowanego poza granicami kraju macierzystego oraz lokalnymi kapitałami, których istota tkwi w przenoszeniu całości lub części czynników wytwórczych poza granice kraju macierzystego w celu czerpania długofalowych korzyści z tytułu zaangażowania zagranicznego¹⁷. Inwestycje bezpośrednie to nie tylko przepływ środków finansowych, ale także całego pakietu zasobów niematerialnych, które są transferowane do zagranicznych filii lub oddziałów, stwarzając im podstawy do skutecznego konkutowania z podmiotami lokalnymi¹⁸.

Wykres 1. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce w latach 2000–2010 (mln zł)

Źródło: Narodowy Bank Polski.

¹⁵ I. Michałków, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce w dobie globalizacji*, WWSE, Warszawa 2003, s. 47.

¹⁶ A. Golejewska, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne a proces restrukturyzacji gospodarki*, WUG, Gdańsk 2009, s. 13.

¹⁷ J. Macias, *Nowa strategia transnarodowa korporacji międzynarodowych – globalna standaryzacja i lokalna wrażliwość*, „Przegląd Organizacji” 2010, nr 9, s. 8.

¹⁸ M. Kola-Bezka, M. Kuzel, I. Sobczak, *BIZ w województwie kujawsko-pomorskim*, WSG, Bydgoszcz 2009, s. 13–14.

Wielkość BIZ w Polsce spada od kilku lat – w 2007 roku wynosiła 65 215 mln zł, w 2008 roku obniżyła się do poziomu 35 389 mln zł. Dane z 2010 roku mogą budzić niepokój. Spadek tej wielkości jest w dużej mierze związany z wycofaniem się inwestorów niemieckich z polskiego rynku, a inwestycje te stanowiły znaczną część BIZ w Polsce.

W wielu teoriach dotyczących BIZ podkreśla się ich ogromną rolę i znaczenie dla kraju goszczącego. Czynniki, które mogą decydować o inwestowaniu w danym kraju, jest wiele, lecz należy pamiętać, że mogą one zmieniać się w czasie. W dobie globalizacji wiele tradycyjnych determinant BIZ nadal jest istotnych, choć pojawiają się też nowe¹⁹.

Z makroekonomicznego punktu widzenia determinanty napływających inwestycji (czyli warunki w kraju przyjmującym inwestycje) można podzielić na cztery grupy: warunki ekonomiczne, formalnoinstytucjonalne, naturalne i społeczno-kulturowe²⁰. Determinanty te mogą zachęcać do inwestowania w danym kraju lub być barierą podjęcia takiej decyzji. Mówiąc o wielu korzyściach i zbagwiennym wpływie BIZ, nie można przemilczeć kwestii związanej z zagrożeniami wynikającymi z napływu tych inwestycji²¹.

W kraju, który przyjmuje kapitał zagraniczny, w krótkim okresie wpływa on pozytywnie na bilans płatniczy²², może również spowodować powstanie nowych miejsc pracy²³. Dzięki napływowi BIZ rodzimi wykonawcy mogą zyskać dostęp do rynków zbytu inwestorów zagranicznych, modernizować zasoby produkcyjne, usprawnić zarządzanie i technologie, poprawić jakość wytwarzanych produktów oraz zwiększyć ogólną efektywność przedsiębiorstw²⁴. Dla kraju przyjmującego kapitał korzyścią jest na pewno pozyskanie nowych środków, wypracowanych

---

¹⁹ D. Wawrzyniak, *Determinanty lokalizacji bezpośrednich inwestycji zagranicznych*, „Gospodarka Narodowa” 2010, nr 4, s. 89.

²⁰ J. Wiśniewska, *Motywy podejmowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych*, „Przegląd Organizacji” 2008, nr 12, s. 22.

²¹ M. Popławski, *Skutki napływu BIZ na rozwój gospodarczy Polski w okresie transformacji systemowej*, w: J.L. Bednarczyk, S.I. Bukowski, W. Przybylska-Kapuścińska, *Polityka wzrostu gospodarczego w Polsce i w UE*, CeDeWu, Warszawa 2008, s. 276–278. Por. M. Byczkowska, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne a transfer nowych technologii*, w: K. Meredyk, J. Sikorski, K. Turowski, *Innowacyjność polskiej gospodarki*, PWSZ, Suwałki 2009, s. 266–268.

²² E. Bombińska, *BIZ a bilans płatniczy kraju goszczącego – przypadek polski*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego nr 179, Poznań 2011, s. 33–43.

²³ E. Bojar, J. Bis, T. Tminda, *Znaczenie BIZ dla rynku pracy województw: lubelskiego oraz podkarpackiego*, „Przegląd Organizacji” 2009, nr 6, s. 36.

²⁴ M. Jaworek, *BIZ w prywatyzacji polskiej gospodarki*, Dom Organizatora, Toruń 2006 s. 59–60.

za granicą, co zwiększy jego kapitał. W krajach rozwijających się kapitał ten nie wystarcza na szybkie zmniejszanie dystansu rozwojowego. Należy zatem oczekiwać zwiększenia produkcji w przedsiębiorstwach z kapitałem zagranicznym²⁵ i tym samym bezpośredniego powiększenia krajowego produktu globalnego. Może to przyczynić się do napływu nowoczesnych²⁶, ale i także tak zwanych brudnych (przestarzałych, kapitałochłonnych i degradujących środowisko naturalne) technologii.

3. Oddziaływanie bezpośrednich inwestycji zagranicznych na innowacyjność polskiej gospodarki

Globalizacja zmienia gospodarkę poszczególnych krajów, a integracja ze światem jest możliwa dzięki postępowi naukowo-technicznemu. Wysokie koszty innowacji, ochrony i kontroli aktywów niematerialnych oraz liberalizacji polityki sprawiły, że BIZ stały się głównym źródłem dostępu do nowoczesnych technologii. Znaczenie BIZ w międzynarodowym transferze technologii wciąż wzrasta. Zdolności innowacyjne przedsiębiorstw są wyznaczane przez ich umiejętność tworzenia nowych produktów i technologii, metod organizacji, a także zdolność do absorpcji i zastosowania wiedzy wytworzonej poza firmą. Samodzielne podejmowanie odpowiednich prac badawczych i wdrożeniowych wymaga odpowiednich kompetencji. Wymóg ten mogą spełniać tylko duże koncerny, które mają odpowiednie zasoby. Niektóre przedsiębiorstwa korzystają zatem z inwestycji zagranicznych²⁷.

Przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego działające na polskim rynku uczestniczą w procesach innowacyjnych, przyczyniając się do poprawy innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki. W wielu krajach udało się rozwinąć produkcje wysokiej technologii właśnie dzięki działalności korporacji transnarodowych²⁸. Prace B + R podejmowane przez przedsiębiorstwa z prze-

---

²⁵ A. Karaszewska, W. Karaszewski, *Spółki z udziałem kapitału zagranicznego na tle ogółu podmiotów w Polsce*, „Przegląd Organizacji” 2006, nr 9, s. 17.

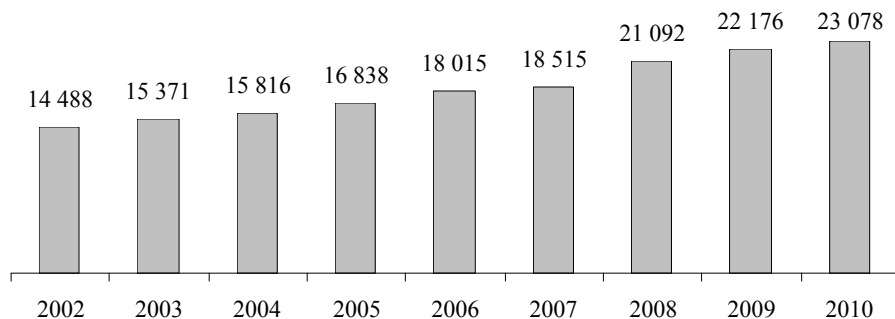
²⁶ I. Sawicka, *Polityka państwa w zakresie BIZ w Polsce*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 507, Szczecin 2008, s. 333.

²⁷ T. Sporek, *Wpływ kryzysu finansowego na globalizację gospodarki światowej*, Akademia Ekonomiczna, Katowice 2010, s. 417–418.

²⁸ K. Soszka-Ogrodnik, *Polityka stymulowania inwestycji zagranicznych w sektorach wysokiej technologii jako narzędzie podnoszenia innowacyjności polskiej gospodarki*, w: J.L. Bednarczyk,

wagę kapitału zagranicznego dotyczą głównie działalności w działach o wysokim stopniu zaawansowania technologicznego, czyli jest to przede wszystkim produkcja sprzętu transportowego, w tym zwłaszcza produkcja statków powietrznych i kosmicznych, maszyn biurowych i komputerów, maszyn i aparatury elektronicznej oraz środków farmaceutycznych i zielarskich²⁹. Począwszy od 1991 roku, nieustannie wzrasta w Polsce liczba przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego³⁰.

Wykres 2. Liczba podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2000–2010 w Polsce ogółem

Źródło: Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2005 roku, GUS, Warszawa 2006, s. 22; w 2008 roku, GUS, Warszawa 2009, s. 28; w 2010 roku, GUS, Warszawa 2011, s. 28.

Przystąpienie Polski do struktur Unii Europejskiej przyczyniło się między innymi do zwiększenia udziału w nakładach na B + R środków pochodzących z zagranicy (od 87,2 mln zł, 1,8% wydatków ogółem w 2000 r., do 417,6 mln zł, 5,4% w 2008 r.). W roku 2009 wydatki te wynosiły 498,6 mln zł³¹.

S.I. Bukowski, W. Przybylska-Kapuścińska, *Polityka wzrostu gospodarczego w Polsce i w UE*, CeDeWu, Warszawa 2008, s. 315.

²⁹ E. Freitag-Mika, *Wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na konkurencyjność polskiej gospodarki*, PWE, Warszawa 2009, s. 146.

³⁰ M. Solorz, *Wpływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich na innowacyjność przedsiębiorstw w Polsce*, WUŚ, Katowice 2006, s. 77.

³¹ *Nauka i technika w Polsce w 2008 roku*, GUS, Warszawa 2010, s. 40; w 2009 roku, Warszawa 2011, s. 114.

Tabela 2

Wskaźnik wpływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych
na transfer nowych technologii w wybranych krajach w latach 2010–2011

Pozycja rankingowa	Kraj	Wskaźnik
1	Irlandia	6,4
6	Słowacja	5,5
11	Węgry	5,4
15	Czechy	5,3
33	Litwa	5,0
37	Polska	5,0
49	USA	4,9
52	Hiszpania	4,9
65	Japonia	4,7
108	Grecja	4,0

Źródło: *The Global Competitiveness Report 2011–2012*, WEF, Geneva 2011, s. 492.

Od pewnego czasu Światowe Forum Ekonomiczne publikuje wskaźniki dotyczące wpływu BIZ na rozwój nowych technologii w poszczególnych krajach. Ostatni ranking dotyczył 142 krajów. Wskaźnik 1 oznacza brak wpływu BIZ na napływ nowych technologii, a wskaźnik 7 oznacza, że BIZ są ważnym źródłem nowych technologii. Polska zajmuje 37 miejsce w tym rankingu ze wskaźnikiem 5,0. Jest to dość wysoki wskaźnik, mówiący o dużej roli BIZ w transferze nowych technologii, który od kilku lat pozostaje na podobnym poziomie. Napływ kapitału zagranicznego oznacza niewątpliwie szansę dostępu do nowoczesnych technologii. Wymaga to jednak aktywności kraju przyjmującego w tworzeniu rozwiązań zachęcających inwestorów zagranicznych do pożądanego transferu technologicznego³².

Zakończenie

Globalizacja z jej ujemnymi i dodatnimi stronami jest faktem. Jednym z jej procesów we współczesnej gospodarce jest mobilność kapitału w różnej formie, między innymi BIZ. Działalność innowacyjna przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego i technologie sprowadzane z zagranicy mogą się przyczynić do rozwoju gospodarczego krajów goszczących zagraniczny kapitał, zarówno dzięki

³² M. Byczkowska, dz.cyt., s. 270.

działalności filii zagranicznych, jak i stymulowaniu rozwoju przedsiębiorstw rodzimych. Efekty związane z napływem BIZ i działalnością przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego w dużym stopniu zależą od własnych zdolności technologicznych i zdolności do absorpcji nowych rozwiązań przez przedsiębiorstwa kraju goszczącego³³. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne są ważnym czynnikiem dynamizującym innowacje, zważywszy na ograniczone możliwości kapitałowe polskich firm. Często jest to jedyna forma, w jakiej najnowsze technologie mogą się pojawić w naszym kraju.

Literatura

- Aggarwal V.K., Dupont C., *Współpraca i koordynacja w globalnej ekonomii politycznej*, w: J. Ravenhill, *Globalna ekonomia polityczna*, WUJ, Kraków 2011.
- Bombińska E., *BIZ a bilans płatniczy kraju goszczącego – przypadek polski*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego nr 179, Poznań 2011.
- Byczkowska M., *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne a transfer nowych technologii*, w: K. Meredyk, J. Sikorski, K. Turowski, *Innowacyjność polskiej gospodarki*, PWSZ, Suwałki 2009.
- Bojar E., Bis J., Tminda T., *Znaczenie BIZ dla rynku pracy województw: lubelskiego oraz podkarpackiego*, „Przegląd Organizacji” 2009, nr 6.
- Flejtański S., Wahl P.T., *Ekonomia globalna*, Difin, Warszawa 2003.
- Freitag-Mika E., *Wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na konkurencyjność polskiej gospodarki*, PWE, Warszawa 2009.
- Golejewska A., *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne a proces restrukturyzacji gospodarki*, WUG, Gdańsk 2008.
- Jasińska E., *Globalizacja – ewolucja i skutki gospodarcze*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 507, Szczecin 2008.
- Jaworek M., *BIZ w prywatyzacji polskiej gospodarki*, Dom Organizatora, Toruń 2006.
- Karaszewska A., Karaszewski W., *Spółki z udziałem kapitału zagranicznego na tle ogółu podmiotów w Polsce*, „Przegląd Organizacji” 2006, nr 9.
- Kempny M., *Globalizacja*, w: *Encyklopedia socjologii*, Oficyna Naukowa, Warszawa 1998.
- Kola-Bezka M., Kuzel M., Sobczak I., *BIZ w województwie kujawsko-pomorskim*, WSG, Bydgoszcz 2009.
- Kulig I., *Meandry globalizacji XXI wieku*, VIZJA, Warszawa 2010.
- Kuzel M., *Rola BIZ w dyfuzji wiedzy i umiejętności*, Dom Organizatora, Toruń 2007.

---

³³ M. Kuzel, *Rola BIZ w dyfuzji wiedzy i umiejętności*, Dom Organizatora, Toruń 2007, s. 255.

- Lubbe A., *Globalizacja i regionalizacja we współczesnej gospodarce światowej*, w: A. Bąkiewicz, U. Żuławska, *Rozwój w dobie globalizacji*, PWE, Warszawa 2010.
- Macias J., *Nowa strategia transnarodowa korporacji międzynarodowych – globalna standaryzacja i lokalna wrażliwość*, „Przegląd Organizacji” 2010, nr 9.
- Macias J., *Strategie przedsiębiorstw w wymiarze międzynarodowym*, „Przegląd Organizacji” 2009, nr 1.
- Megier M., *Globalizacja biedy czy globalizacja dostatku?*, Politechnika Koszalińska, Koszalin 2010.
- Michałków I., *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce w dobie globalizacji*, WWSE, Warszawa 2003.
- M. Mielus, *Dylematy globalizacji w XXI wieku*, w: D. Fatuła, *Przyczyny i skutki kryzysu w ujęciu makro- i mikroekonomicznym*, WEiZ Krakowskiej Akademii im. A.F. Modrzewskiego, Kraków 2009.
- Orłowska R., Żołądkiewicz K., *Globalizacja i regionalizacja w gospodarce światowej*, PWE, Warszawa 2012.
- Ostrowska B., *Globalizacja światowej gospodarki a trendy we współczesnej turystyce*, w: M. Lasoń, *Gospodarka światowa w dobie globalizacji*, KTE, Kraków 2011.
- Popławski M., *Skutki napływu BIZ na rozwój gospodarczy Polski w okresie transformacji systemowej*, w: J.L. Bednarczyk, S.I. Bukowski, W. Przybylska-Kapuścińska, *Polityka wzrostu gospodarczego w Polsce i w UE*, CeDeWu, Warszawa 2008.
- Rosa J., *Rola G-20 w procesach globalizacji ekonomicznej*, w: S.I. Bukowski, *Globalizacja i integracja regionalna a wzrost gospodarczy*, CeDeWu, Warszawa 2010.
- Sawicka J., *Polityka państwa w zakresie BIZ w Polsce*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 507, Szczecin 2008.
- Solorz M., *Wpływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich na innowacyjność przedsiębiorstw w Polsce*, WUŚ, Katowice 2006.
- Soszka-Ogrodnik K., *Polityka stymulowania inwestycji zagranicznych w sektorach wysokiej technologii jako narzędzie podnoszenia innowacyjności polskiej gospodarki*, w: J.L. Bednarczyk, S.I. Bukowski, W. Przybylska-Kapuścińska, *Polityka wzrostu gospodarczego w Polsce i w UE*, CeDeWu Warszawa 2008.
- Sporek T., *Wpływ kryzysu finansowego na globalizację gospodarki światowej*, Akademia Ekonomiczna, Katowice 2010.
- Stiglitz J.E., *Globalizacja*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004.
- Stonehouse G., Hamill J., Campbell D., Purdie T., *Globalizacja*, Felberg SJA, Warszawa 2001.
- Wawrzyniak D., *Determinanty lokalizacji bezpośrednich inwestycji zagranicznych*, „Gospodarka Narodowa” 2010, nr 4.

Wiśniewska J., *Motywy podejmowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych*, „Prze-
gląd Organizacji” 2008, nr 12.

Zorska A., *Korporacje transnarodowe*, PWE, Warszawa 2007.

Zorska A., *Ku globalizacji?*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998.

THE PROCESS OF GLOBALIZATION AND FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN POLAND

Summary

Globalization contributes to diffusion of technological and innovation development. This is a direct result of the international transfer of scientific and technical thoughts, in which the special role is played by foreign direct investment (FDI). An inflow of FDI makes a host country possible to integrate with the global economic system. Moreover, FDI affects innovativeness of the host country through the transfer of knowledge and capital.